

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
www.en-dynamei.gr

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ 29.11.2025**

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η πολυτέλεια της ανεκτικότητας

Ανεκτικότητα σημαίνει να αποδέχεσαι ότι πρέπει να ζεις μαζί με πράγματα που τα αποστρέφεσαι: τη θρησκεία του άλλου, για παράδειγμα, τον ερωτισμό του, τις συνήθειές του. Να ανέχεσαι σημαίνει να αρνείσαι να αποκλείεις τον άλλον για τις ιδέες του ή για τη θρησκεία του. Αλλά η ανεκτικότητα δεν πρέπει να συγγέεται με την αδιαφορία. Έχω τα δικά μου κριτήρια αξιολόγησης. Μπορώ να συζητώ, να λέω ότι ορισμένες γνώμες ή συμπεριφορές μου φαίνονται κακές. Η μόνη επιφύλαξη είναι πάντοτε ο σεβασμός του άλλου. Η ανεκτικότητα δεν είναι το να λέμε «ναι» σε όλα, αλλά είναι το να μπορούμε να εκφράζουμε αντίθετες γνώμες χωρίς εχθρότητα, χωρίς ποτέ να προσφεύγουμε στη βία, για να επιβάλλουμε τις ιδέες μας. Η ανεκτικότητα πρέπει να είναι αμοιβαία. Χρειάζεται να αποδεχόμαστε ότι και οι άλλοι μπορούν να μας ασκούν κριτική, να εκφράζουν γνώμες αντίθετες προς τις δικές μας. Χρειάζεται πάντοτε να θυμόμαστε ότι η ανεκτικότητα είναι ένας κανόνας για να ζούμε στη δημοκρατία. Είναι μια «πολυτέλεια», όπως μας το θυμίζει ο Νίτσε στο βιβλίο του «Γενεαλογία της ηθικής», για την κατάσταση της οποίας χρειάστηκε να χυθούν πολλά δάκρυα και πολύ αίμα.

Η ανεκτικότητα είναι μια κατάκτηση, της οποίας οφείλουμε να σεβόμαστε τους κανόνες. Στον 18ο αιώνα, στη διάρκεια των συζητήσεων που αναστάτωσαν το Κογκρέσο της Φιλαδέλφειας για το αν οι άθεοι θα μπορούσαν να ψηφίζουν στις αμερικανικές εκλογές, ο Τζέφερσον¹ έκανε μια λογική δήλωση: «Αν ο γείτονάς μου δεν με χτυπάει, αν δεν κλέβει το πορτοφόλι μου, μπορεί να πιστεύει σε έναν ή δύο ή τρεις θεούς...». Το όριο του απαράδεκτου είναι το να προκαλείς μια ζημιά, μια βλάβη σε κάποιον. Στις αρχές της «Θείας Κωμωδίας» του Δάντη², η Βεατρίκη λέει στον ποιητή: «Πρέπει να φοβόμαστε μόνον τα πράγματα που θα μπορούσαν να προκαλέσουν κακό σε κάποιον. Τα άλλα όχι· δεν είναι τρομερά».

Απόσπασμα από άρθρο του φιλόσοφου Φερνάντο Σαβατέρ που δημοσιεύτηκε
στον ημερήσιο τύπο στις 10.10.2004

¹ Ο **Τόμας Τζέφερσον** (1743 - 1826) ήταν ο τρίτος Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και κύριος συντάκτης της Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας.

² **Δάντης**: Ο Ντάντε Αλιγκέρι (Dante Alighieri, 1265 – 1321), ευρέως γνωστός απλά ως **Δάντης**, ήταν Ιταλός ποιητής, συγγραφέας και φιλόσοφος. Θεωρείται ο πρώτος σημαντικός δημιουργός στην ιταλική ποίηση, ενώ το περίφημο έργο του, η Θεία Κωμωδία, εκτιμάται έως σήμερα ως ένα από τα σημαντικότερα έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
  2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
  3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Μήνυμα του Αντόνιο Γκουτέρες, Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων, 20.6.2022. Διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης.

Την Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων αναλογιζόμαστε το θάρρος και την αντοχή όσων διαφεύγουν από τον πόλεμο, τη βία και τις διώξεις και αναγνωρίζουμε τη συμπόνια εκείνων που τους καλωσορίζουν.

Σήμερα, ο παγκόσμιος πληθυσμός των προσφύγων βρίσκεται σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα. Ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει προκαλέσει τον μεγαλύτερο και ταχύτερο εκτοπισμό στην Ευρώπη μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Μαζί με τις γυναίκες, τα παιδιά και τους άνδρες που διαφεύγουν από τις συγκρούσεις σε άλλα μέρη του κόσμου, ο συνολικός αριθμός των εκτοπισμένων ανθρώπων έχει φτάσει τα 100 εκατομμύρια.

Η φετινή Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων επιβεβαιώνει ένα θεμελιώδες δόγμα της κοινής μας ανθρωπότητας: ο καθένας έχει το δικαίωμα να αναζητά την ασφάλεια – όποιος και αν είναι, από όπου και αν προέρχεται και όποτε αναγκάζεται να διαφύγει. Το διεθνές δίκαιο είναι σαφές: Το δικαίωμα ασύλου αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Οι άνθρωποι που διαφεύγουν από τη βία ή τις διώξεις πρέπει να μπορούν να διασχίσουν τα σύνορα με ασφάλεια. Δεν πρέπει να αντιμετωπίζουν διακρίσεις στα σύνορα ή να στερούνται άδικα το καθεστώς ή το άσυλο του πρόσφυγα λόγω της φυλής, της θρησκείας, του φύλου ή της χώρας καταγωγής τους. Δεν μπορούν να αναγκαστούν να επιστρέψουν, εάν κινδυνεύει η ζωή ή η ελευθερία τους. Όπως κάθε άνθρωπος, πρέπει να αντιμετωπίζονται με σεβασμό.

Αλλά η ασφάλεια είναι μόνο το πρώτο βήμα. Μόλις βγουν από τον κίνδυνο, οι πρόσφυγες χρειάζονται ευκαιρίες. Ευκαιρίες για να θεραπευτούν, να μάθουν, να εργαστούν και να προκόψουν. Ευκαιρίες να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, αν το επιθυμούν, ή να ξαναχτίσουν τη ζωή τους αλλού, με ασφάλεια και αξιοπρέπεια. Σε ολόκληρο τον κόσμο, οι πρόσφυγες έχουν φέρει νέα ζωή, ευημερία και πλούσια πολιτιστική πολυμορφία στις χώρες υποδοχής τους. Η προστασία των προσφύγων είναι μια ευθύνη που όλοι μοιραζόμαστε. Σήμερα, ας δεσμευτούμε να κάνουμε περισσότερα για τους πρόσφυγες παντού – και για τις χώρες που τους φιλοξενούν, μιας κι αυτές αντιμετωπίζουν μια σειρά προκλήσεων.

Ας σταθούμε ενωμένοι με αλληλεγγύη. Ας υπερασπιστούμε την ακεραιότητα του καθεστώτος διεθνούς προστασίας. Και ας μην ξεχνάμε ποτέ την κοινή μας ανθρωπότητα.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Έθιμα ταφής

Το παρακάτω απόσπασμα είναι από το ομώνυμο βιβλίο της Χάνα Κεντ, σε μετάφραση της Μαρίας Αγγελίδου, εκδόσεις Ίκαρος, 2013. Πρωταγωνίστρια του βιβλίου είναι η Άγκνες Μαγκνουσντότιρ, η τελευταία γυναίκα στην οποία επιβλήθηκε η θανατική ποινή στην Ισλανδία, το 1829, για την άγρια δολοφονία του εραστή της, Νάταν Κέτιλσον και του Πέτουρ Γιόνσον. Την ίδια νύχτα, η φάρμα του Νάταν τυλίγεται στις φλόγες από ένα τυχαίο γεγονός.

Είπαν ότι πρέπει να πεθάνω. Είπαν ότι έκλεψα την ανάσα άλλων ανθρώπων και τώρα κι αυτοί θα κλέψουν τη δική μου. Φαντάζομαι, λοιπόν, πως είμαστε όλοι φλόγες κεριών που φέγγουν θαμπά,

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
www.en-dynamei.gr

τρεμοσβήνουν στο σκοτάδι και στο φύσημα του αέρα, και μέσα στην ησυχία της κάμαρας ακούω βήματα, βήματα τρομερά που έρχονται, έρχονται να με σβήσουν και να διώξουν τη ζωή μου μακριά από μένα σ' ένα γκρίζο κομματάκι καπνού. Θα χαθώ, θα σκορπίσω στον αέρα και στη νύχτα. Θα μας σβήσουν όλους, τον έναν μετά τον άλλο, ώσπου να μείνει μόνο το δικό τους φως και μ' αυτό να βλέπουν τον εαυτό τους. Πού θα είμαι τότε εγώ;

Ωρες ώρες το θυμάμαι το αγρόκτημα, μού φαίνεται πως το ξαναβλέπω να καίγεται μέσα στο σκοτάδι. Ωρες ώρες νιώθω τον πόνο του χειμώνα βαθιά στα πνευμόνια μου, μού φαίνεται πως βλέπω τις φλόγες να καθρεφτίζονται στον ωκεανό, το παράξενο το νερό, πώς τρέμει στο φως. Υπήρχε μία στιγμή εκείνη τη νύχτα που γύρισα και κοίταξα πίσω. Κοίταξα πίσω και είδα τη φωτιά, κι όταν γλείφω το δέρμα μου, γεύομαι ακόμα το αλάτι. Τον καπνό.

Δεν έκανε πάντα τόσο κρύο.

Ακούω ΒΗΜΑΤΑ.

ΘΕΜΑ Α

A1. Ποια μηνύματα απηχεί η Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων; Να αποδώσετε περιληπτικά τα αντίστοιχα σημεία του **Κειμένου 2** σε 60-80 λέξεις.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να γράψετε δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό** ή τη λέξη **Λάθος**, τεκμηριώνοντας κάθε απάντησή σας με αναφορές στα νοήματα των **Κειμένων 1 και 2**:

α. Η ανεκτικότητα προϋποθέτει την ελευθερία έκφρασης. (Κείμενο 1)

β. Ως ανεκτικότητα ορίζεται η συμφωνία με το διαφορετικό. (Κείμενο 1)

γ. Η ανεκτικότητα συνδέεται με τη Δημοκρατία. (Κείμενο 1)

δ. Η ανεκτικότητα προς τον Άλλο δεν πρέπει να γνωρίζει κανένα όριο. (Κείμενο 1)

ε. Στα Κείμενα 1 και 2 τονίζεται η ανάγκη να διαφυλαχτούν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των ανθρώπων.

Μονάδες 10

B2. α) Ο Φερνάντο Σαβατέρ κάνει στη 2^η παράγραφο του **Κειμένου 1** εκτεταμένη χρήση των παραδειγμάτων. Πού νομίζετε ότι αποσκοπεί με αυτές τις αναφορές; Να απαντήσετε, λαμβάνοντας υπόψη τα νοήματα του κειμένου.

Μονάδες 5

B2. β) Να εξηγήσετε τη χρήση των σημείων στίξης στις παρακάτω περιπτώσεις:

1. Των εισαγωγικών στην 1^η και 2^η παράγραφο του **Κειμένου 1**:

«πολυτέλεια» (μονάδες 2)

«Θείας Κωμωδίας» (μονάδες 2)

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
www.en-dynamei.gr

---

2. Της μονής παύλας στην 3^η παράγραφο του Κειμένου 2:

...ο καθένας έχει το δικαίωμα να αναζητά την ασφάλεια – όποιος και αν είναι, από όπου και αν προέρχεται και όποτε αναγκάζεται να διαφύγει. (μονάδες 2)

Μονάδες 6

B3. α) «Να ανέχεται σημαίνει να αρνείσαι να αποκλείεις τον άλλον για τις ιδέες του ή για τη θρησκεία του». Γιατί ο συγγραφέας του Κειμένου 1 επέλεξε στο παραπάνω απόσπασμα το β' ενικό ρηματικό πρόσωπο; (μονάδες 2) Να κάνετε τις αλλαγές που θεωρείτε ότι πρέπει να γίνουν στη διατύπωση, ώστε το ύφος να γίνει τυπικό και επίσημο. (μονάδες 2)

Μονάδες 4

B3. β) Στο Κείμενο 2 ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ καταλήγει:

«Η προστασία των προσφύγων είναι μια ευθύνη που όλοι μοιραζόμαστε. Σήμερα, ας δεσμευτούμε να κάνουμε περισσότερα για τους πρόσφυγες παντού – και για τις χώρες που τους φιλοξενούν, μιας κι αυτές αντιμετωπίζουν μια σειρά προκλήσεων.

Ας σταθούμε ενωμένοι με αλληλεγγύη. Ας υπερασπιστούμε την ακεραιότητα του καθεστώτος διεθνούς προστασίας. Και ας μην ξεχνάμε ποτέ την κοινή μας ανθρωπότητα»:

Να εντοπίσετε στο απόσπασμα της ομιλίας του δύο (2) γλωσσικές επιλογές που κάνει προκειμένου να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες για το ζήτημα των προσφύγων (μονάδες 4). Να εξετάσετε τη λειτουργία τους στα σημεία που τις εντοπίσατε. (μονάδες 6)

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να παρουσιάσετε και να ερμηνεύσετε, με αναφορά σε τρεις (3) κειμενικούς δείκτες, τη συναισθηματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η ηρωίδα του **Κειμένου 3**. Ποιες σκέψεις και συναισθήματα σάς δημιουργούνται σε σχέση με αυτήν; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων, ως εκπρόσωπος της μαθητικής σας κοινότητας, εκφωνείτε ομιλία στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου της περιοχής σας. Στην εισήγησή σας αξιοποιείτε δημιουργικά τα Κείμενα 1 και 2 και σε 350-400 λέξεις παρουσιάζετε:

α) το περιεχόμενο της αρετής της ανεκτικότητας, όπως εσείς την αντιλαμβάνεστε και

β) τα δικαιώματα που θα πρέπει να απολαμβάνουν οι πρόσφυγες στις χώρες που τους φιλοξενούν.

Μονάδες 30